

บทคัดย่อ

ข้าวเฉียง เป็นข้าวพันธุ์พื้นเมืองในคาบสมุทรมหานครโดยเกษตรกรชาวนาตำบลปากกรอนิยมปลูกข้าวเฉียงไว้กินเองขณะที่ปลูกข้าวอื่นไว้ขายตามความต้องการของตลาด จนมีคำกล่าวว่า “กินข้าวเฉียงแล้วจะติดใจ ไม่ยอมกินข้าวอื่นอีกเลย” คณะนิติศาสตร์จึงเห็นเป็นโอกาสอันดีที่จะส่งเสริมความเข้มแข็งของข้าวเฉียงปากกรอนโดยใช้กระบวนการตามกฎหมาย คือในเรื่องของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพื่อสร้าง Smart Farmer ตามนโยบายและยุทธศาสตร์ชาติ โดยศึกษาความเป็นไปได้ในการขอขึ้นทะเบียนการค้าเพื่อกำหนดราคาเพื่อให้กลุ่มเกษตรกรได้เรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ สิทธิและประโยชน์ต่างๆที่กลุ่มเกษตรกรจะได้รับจากการที่สินค้าของตนได้ขึ้นทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ การดำเนินการเตรียมความพร้อมแก่กลุ่มเกษตรกรเพื่อการขอขึ้นทะเบียนคุ้มครองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ข้าวเฉียงปากกรอน รวมถึงประเด็นปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ พ.ศ. 2546 และการบังคับใช้สิทธิตามกฎหมาย ทั้งนี้ จากการดำเนินการพบว่า กลุ่มเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์มากขึ้นรวมถึงการดำเนินการเพื่อเตรียมความพร้อมในการที่จะขึ้นทะเบียนสินค้าเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ อย่างไรก็ตามแม้กฎหมายจะให้สิทธิประชาชนในการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ด้วยตนเองได้ก็ตาม แต่การรวบรวมข้อมูลต่างๆ รวมถึงการควบคุมคุณภาพการผลิตนั้น ผู้ที่ดำเนินการขอขึ้นทะเบียนไม่สามารถทำเองได้หากขาดความช่วยเหลือจากองค์กรอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากทางหน่วยงานราชการ ประกอบกับปัญหาโดยสภาพของสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ที่เป็นสิทธิชุมชนหรือสิทธิที่มีความเป็นเจ้าของร่วมก่อให้เกิดอุปสรรคในการบังคับใช้สิทธิบางประการอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งมาตรการบังคับสิทธิก็ไม่มากนักเพียงพอที่จะก่อให้เกิดความตระหนักรู้และสร้างคุณค่าแก่สินค้าภูมิศาสตร์ที่ได้รับการขึ้นทะเบียน

Abstract

Chiang Rice is a Sting-Phra local rice which have been accepted and preferred by local people in Pak-Ro because of its flavour and its stickiness. Therefore, researchers saw a good opportunity to strengthen Chiang rice through legal instruments, Geographical Identifications (GI), in order to encourage farmers to become smart farmers to promote a strong community and protect their community rights. The research project studied the possibility of the registration, strengthening information about GI and the preparation for registration to Pak-Ro farmers, and problems on the enforcement of Thailand's Act on Protection of Geographical Indication B.E. 2546, as well as the enforcement of legal rights. The researchers found that, even if the Act allows local people to apply for GI registration, it is very difficult in gathering necessary information as well as on creating the structure of the product quality control system without supports from other counterparts, especially from the government organizations. Furthermore, geographical indications is by nature the community right or common property. That proposition generalizes some obstacles for the effective enforcement. Also, the enforcement measures are not sufficient to raise awareness and the value of geographically-registered products.